

ТОКТОМ ПОСТАНОВЛЕНИЕ

03 декабрь 2024 № 10

с. Полтавка а.

Ынтымак айылдык кеңешинин депутаттарынын этика кодексин бекитүү жөнүндө

Депутаттардын жоопкерчилик деңгээлин жогорулатуу, жогорку этикалык стандарттарды камсыз кылуу, жарандардын жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ишине болгон ишенимин бекемдөө максатында, Кыргыз Республикасынын «Жергиликтүү кеңештердин депутаттарынын статусу жөнүндө» мыйзамын жана Кыргыз Республикасынын «Жергиликтүү мамлекеттик администрация жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу жөнүндө» мыйзамын жетекчиликке алып, Ынтымак айылдык кеңеши

ТОКТОМ КЫЛАТ:

1. Ынтымак айылдык кеңешинин депутаттарынын этика кодекси тиркеме № 1ге ылайык бекитилсин.
2. Кодексин жоболорун сактоо Ынтымак айылдык кеңешинин бардык депутаттары үчүн өз ыйгарым укуктарын жүзөгө ашырууда милдеттүү болуп саналат деп белгиленсин.
3. Этика кодексинин ченемдеринин сакталышына контролдук кылуу функциясы социалдык маселелер боюнча туруктуу комиссияга жүктөлсүн, ага депутаттык этика маселелери боюнча комиссиянын функциялары да жүктөлгөн.
4. Бул токтом Ынтымак айыл өкмөтүнүн расмий сайтына жайгаштырылсын жана каттоодон өткөрүү жана Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестрине киргизүү үчүн Чүй – Бишкек Юстиция башкармалыгына жөнөтүлсүн.
5. Бул токтомдун аткарылышын контролдоо социалдык маселелер боюнча туруктуу комиссиянын төрагасына жүктөлсүн.

Таркатылсын: иш-кагаздарында, Ынтымак айыл өкмөтү, социалдык маселелер боюнча комиссия, Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине.

Председатель

К. Асаилов

Тиркеме
Ынтымак айылдык кеңешинин
2024-жылдын 3-декабрынан № 10
токтому менен бекитилди

Ынтымак айылдык кеңешинин депутаттарынын этикалык кодекс

Бул Кодекс Кыргыз Республикасынын "Жергиликтүү кеңештердин депутаттарынын статусу жөнүндө" Мыйзамынын 8-1-беренесине, Кыргыз Республикасынын "Жергиликтүү мамлекеттик администрация жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары жөнүндө" Мыйзамына ылайык иштелип чыккан жана Ынтымак айылдык кеңешинин депутаттары үчүн аткарууга милдеттүү болгон адеп-ахлактык принциптерди жана жүрүм-турум эрежелерин аныктайт.

Депутаттык этика – бул депутаттардын депутаттык ыйгарым укуктарын жүзөгө ашырууда алардын жүрүм-турумунун негизги адеп-ахлактык жана моралдык нормаларынын жана эрежелеринин жыйындысы.

Ар бир депутат өзүнүн депутаттык ыйгарым укуктарын аткарууда үлгү болууга, кемчиликсиз кесиптик жана жарандык абройго ээ болууга умтулууга тийиш.

I. ЖАЛПЫ ЖОБОЛОР

1.1. Жергиликтүү кеңештердин депутаттары (мындан ары - депутаттар) Ынтымак айыл аймагынын (мындан ары - аймак) калкынын өкүлдөрү катары өз ишмердүүлүгүндө аймактын калкынын кызыкчылыктарын, анын социалдык-экономикалык жана маданий өнүгүү максаттарын жетекчиликке алышы керек.

1.2. Депутаттар өзүнүн статусун аймактын, шаардын жана анын тургундарынын кызыкчылыктарына туура келбеген максаттарда пайдаланбашы керек.

1.3. Депутаттар өз ишмердүүлүгүн Кыргыз Республикасынын Конституциясына жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына, жергиликтүү жамааттардын уставына, Ынтымак айылдык кеңешинин регламентине жана Ынтымак айыл өкмөтүнүн ченемдик укуктук актыларына ылайык жүзөгө ашырат.

1.4. Депутаттар өздөрүнүн ишмердүүлүгүндө, анын ичинде депутаттык ыйгарым укуктарын аткарбаган учурларда дагы, жалпыга таанылган моралдык жана адептүүлүк нормаларды жетекчиликке алуусу керек.

1.5. Депутаттар депутаттын жана аймактын, шаардын жергиликтүү өз алдынча башкаруу органынын аброюна шек келтирүүчү аракеттерден жана жоруктардан алыс болуш керек.

- 1.6. Депутаттар бирдей эле убакта өзүнүн кадырын сактоо менен башка депутаттардын, кызматтык адамдардын жана жарандардын кадыр-баркын сыйлашы керек.
- 1.7. Депутаттар өзүнүн депутаттык мандатын депутаттык ишмердүүлүккө тийешеси жок максаттарга пайдалана албайт.

II. ЖЕРГИЛИКТҮҮ КЕҢЕШТИН ДЕПУТАТТАРЫНЫН ИШМЕРДҮҮЛҮГҮНӨ ТИЙИШТҮҮ ДЕПУТАТТЫК ЭТИКАНЫН ЭРЕЖЕЛЕРИ

- 2.1. Депутаттар жергиликтүү кеңештин ишине өзүнүн позициясын коркутуу-үркүтүү, кескин талаптарды коюу жана башка ушул сыяктуу аракеттерди жасабай иштиктүү жана жөндүү катышууга тийиш.
- 2.2. Ар бир депутат жергиликтүү кеңеште иштиктүү кызматташтык жана өз-ара колдоо, ак ниеттүү жана жолдоштук чөйрөнү түзгөнгө жардам кылат.
- 2.3. Депутаттар өзүнүн жумушун каралып жаткан маселелер боюнча теңчилик негизинде жана эркин жамааттык талкуулоо принцибинде чечим кабыл алуу, ар түрдүү пикирлерди сыйлоо менен, чыр-чатакка жеткирбей, пикир келишпестиктерди талкуулоо жолу менен чечүүнү издөөсү керек.
- 2.4. Депутаттар бири-бирине жана жыйындар өтүүчү залдагы бардык катышуучуларга расмий түрдө кайрыла алат. Ыгы жок теңтушсунуп жана тоготпогондук кайрылууларга жол берилбейт. Сессиянын жана комиссиялардын отуруму өтүп жаткан учурларда депутаттар иштиктүү стилде (дресс код) кийинүүсү керек.
- 2.5. Депутаттар чыгып сүйлөөр алдында өзүнүн айта турган сөздөрүн даярдап анан сүйлөшү керек. Талкууланып жаткан маселе боюнча так жана багыттуу, жеткиликтүү тил менен, ар кандай мааниси жок сөздөрдү колдонбой сүйлөшү керек. Депутаттарга жергиликтүү кеңештин жана комиссиялардын иши учурунда уюлдук телефондорду пайдаланбоо сунуш кылынат.
- 2.6. Депутаттар, калктын кызыкчылыктарын коргоодо башка депутаттардын ынанымына, салттарына, этникалык жана социалдык топтордун, диний конфессиялардын маданий өзгөчөлүктөрүнө сый жана чыдамдуулук менен мамиле кылуусу керек. Этностор аралык жана конфессия аралык биримдиктин сакталуусуна жана тынчтыкка салым кошот.
- 2.7. Депутаттар жергиликтүү кеңештин комиссияларынын бардык отурумдарына катышууга тийиш. Депутат жергиликтүү кеңештин отурумдарына жүйөөсүз катары менен 3 жолу катышпаса депутаттык милдетин аткарганандыгы тууралуу маселе депутаттык этика боюнча комиссияда каралат.
- Жүйөлүү себептер менен жыйындарга катышууга мүмкүнчүлүгү болбосо, депутат жыйынга чейин 2 күндөн кечиктирбей жергиликтүү кеңештин төрагасына маалымдап коюусу керек.
- Жүйөлүү себептерге - депутаттын ооруп калуусу, командировкада жана эмгек өргүүсүндө болуусу, үй-бүлөлүк жагдайлар кирет.
- 2.8. Жергиликтүү кеңештин сессиясында каралып жаткан маселеде катышып жаткан депутаттын финансылык же кандайдыр бир жеке кызыкчылыктары

болсо, токтоосуз түрдө бул жөнүндө маалымдап, бул маселе боюнча добуш берүүдөн баш тартыш керек.

2.9. Депутаттар өздөрү кабыл алган жергиликтүү кеңештин Регламентине, анын талаптарын жана тартипти сактоого чакырган сессияда төрагалык кылган депутаттын талаптарына баш ийиши керек. Жүйөөлүү себепсиз сессияга, комиссиялардын ишине, депутаттык угууларга жана башка жергиликтүү кеңештин иш-чараларына катышпай коюуга болбойт.

2.9.1. Жергиликтүү кеңештин депутаттарына – отурумду үзгүлтүккө учуратып же жөнү жок себептер менен башка шылтоо айтып нааразылык көрсөтүү иретинде отурум өтүп жаткан залдан чыгып кетүүгө, сөз берилбесе деле сүйлөөгө, күн тартибине коюлган маселеден сырткары же мааниси жок сүйлөгөнгө, кыйкырууга жана сүйлөп жаткан адамдын сөзүн бөлүп жарууга болбойт.

2.9.2 Депутат жергиликтүү кеңештин отурумунда, депутаттык угууларда, туруктуу комиссиянын жана жумушчу топтордун ишине катышып жатканда отурумга төрагалык кылуучуга, башка депутаттарга, аткаруу органынын аппаратынын кызматкерлерине жана жергиликтүү кеңештин отурумуна катышып жаткан башка адамдарга сылык мамиле кылуу менен адептүүлүгүн көрсөтүп, сый-урмат менен мамиле кылуусу керек.

2.9.3. Депутат өзүнүн сөзүндө орой сөздөрдү колдонуп жана одоно мамилелерди жасабашы керек.

2.9.4. Депутаттар депутаттык ишмердүүлүгүн аткаруу учурунда жана аткарбай жүргөн убагында үчүнчү тараптан белектерди, акча түрүндө акы төлөөлөрдү албашы керек жана алардын кызматынан пайдаланууга болбойт.

2.9.5. Депутаттар жергиликтүү кеңеште сыйакы алып кимдир бирөөнүн кызыкчылыгын сүрмөлөөгө укуксуз.

III. ДЕПУТАТТАРДЫН ШАЙЛООЧУЛАР МЕНЕН ӨЗ АРА МАМИЛЕЛЕРИНДЕГИ ДЕПУТАТТЫК ЭТИКАЛЫК ЭРЕЖЕЛЕРИ

3.1. Депутаттар өздөрүнүн округундагы шайлоочулар менен тыгыз байланышта болуусу керек, депутаттар шайлоочуларынын алдында жоопкер жана отчет берип турат. Депутаттар аймагындагы, шаардагы бардык жашоочулардын кызыкчылыгын көздөйт.

3.2. Депутаттар менен шайлоочулардын ортосундагы мамиле урмат сый, сылык мамиле жана жарандардын кайрылууларына жана арызданууларына ыкыластуулук менен жасалган мамиледен куралат.

3.3. Депутаттар өздөрүнүн шайлоочуларынын укуктарын, эркиндигин жана мыйзамдуу кызыкчылыктарын коргоого чараларды көрөт: шайлоочулардан түшкөн кайрылууларды жана арыздарды кароодо өздөрүнүн ыйгарым укуктарынын чегинде чечүүгө милдеттүү.

3.4. Депутаттар шайлоочуларынын алдында жылына 1 жолудан кем эмес отчет берет, өзүнүн жергиликтүү кеңештин сессиясынын отурумундагы ишмердүүлүгү боюнча шайлоочулары менен болгон жолугушууларында жана массалык маалымат каражаттары аркылуу билдирип турат. Шайлоочуларга берилген маалыматтар толук, анык жана объективдүү болушу керек.

3.5. Депутаттар ай сайын белгиленген график боюнча шайлоочуларды жеке кабыл алууну жүргүзөт.

3.6. Депутаттар дайыма чыдамкайлуулукту жана сыпайы сылыктыкты көрсөтүүсү керек, айрыкча депутаттын ой пикири менен шайлоочунун ой пикири дал келбей калган учурда.

IV. ДЕПУТАТТЫН МАМЛЕКЕТТИК ОРГАНДАР, ЖЕРГИЛИКТҮҮ ӨЗ АЛДЫНЧА БАШКАРУУ ОРГАНДАРЫ, ЮРИДИКАЛЫК ЖАНА ФИЗИКАЛЫК ТАРАПТАР МЕНЕН ӨЗ АРА МАМИЛЕЛЕРИНДЕГИ ДЕПУТАТТЫК ЭТИКАНЫН ЭРЕЖЕЛЕРИ

4.1. Депутаттар атайын ыйгарым укуктарына ээ болбогон учурда жергиликтүү кеңештин атынан чыгууга, мамлекеттик органдарга, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына жана башка уюмдардын алдында расмий билдирүүлөрдү жасоого укугу жок.

4.2. Депутаттар депутаттын макамына байланыштуу мүмкүнчүлүктөрүн мамлекеттик органдар, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдар, юридикалык жана физикалык тараптар менен болгон мамилелеринде өз кызыкчылыгына пайдаланбашы керек.

4.3. Депутаттар жергиликтүү кеңештин расмий бланкаларын депутаттын ыйгарым укуктарынын чегинде талаптарды чечүү керектигинде расмий каттарды жана документтерди жөнөтүүдө гана пайдаланууга милдеттүү.

4.4. Депутаттар депутаттык ишмердүүлүгүн аткарууга байланышпаган учурда жергиликтүү кеңештин имаратын, телефондорун, автотранспортун жана башка материалдык-техникалык каражаттарын пайдаланууга болбойт.

4.5. Депутаттардын ыйгарым укуктарын аткаруу учурунда белгилүү болуп калган маалыматтарды жайылтууга болбойт, эгерде ал маалыматтар:

- мамлекеттик, коммерциялык же кызматтык сыр болсо;
- жарандардын жеке турмушу менен, юридикалык тараптардын ишкердик бедели жана ишмердүүлүгү менен байланыштуу болуп, аны жарыя кылбоо боюнча депутатка ишеним берилген болсо.

4.6. Депутат жарандардын жеке турмушу же үй-бүлөгө байланышкан маалыматтарды, юридикалык тараптардын ишкердик бедели жана ишмердүүлүгү боюнча аны жарыялабоо боюнча талаптарды атайылап же байкабастан бузган болсо тараптардан кечирим суроосу керек.

4.7. Депутаттардын чет өлкөлүк мамлекеттерге баруусундагы жүрүм-туруму Кыргыз Республикасынын жаранынын беделин жана депутаттык корпустун кадыр баркын көтөрүүгө багытталыш керек.

4.8. Депутаттар чет өлкөлөрдөгү иш сапарларында барган мамлекеттердин өзгөчөлүктөрүн, салт-санаасын жана мыйзамдарын сыйлоосу керек, этиканы сактап, конфликттик кырдаалды болтурбоого милдеттүү.

V. ДЕПУТАТТАРДЫН ЭЛ АЛДЫНДА ЧЫГЫП СҮЙЛӨӨ ЭТИКАСЫ

5.1. Депутаттар жергиликтүү кеңештин отурумунда, депутаттык угууларда, массалык маалымат каражаттарындагы чыгып сүйлөөлөрүндө, мамлекеттик бийлик органдарынын, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын,

уюмдардын жана жарандардын ишмердүүлүгү боюнча баяндама жасаганда текшерилген анык фактыларга гана таянышы керек.

5.2. Депутаттар эл алдында чыгып сүйлөгөндө же массалык маалымат каражаттары аркылуу билдирүүлөрдү жасаганда сылык сыпайы болуп, жарандардын, кызмат адамдарынын абийирин, ар-намысын каралоого жана юридикалык жана физикалык тараптардын ишкердик беделин булгоого жол бербөө керек.

5.3. Депутаттардын эл алдында чыгып сүйлөө учурунда жана билдирүүлөрүндө такталбаган фактылар айтылып калган болсо, ошондой эле жарандардын абийирин, ар намысын каралоого, юридикалык жана физикалык тараптардын ишкердик беделин түшүрүүгө атайын же байкабастан аракеттер жасалган болсо, депутаттын эл алдында кемчилдигин моюнуна алуу менен алардан кечирим суроосу милдеттүү.

Ушул пункт менен белгиленген депутаттын жоопкерчилиги Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын алдында ушул бөлүк боюнча тартип бузуу жоопкерчилигине тартуудан бошотпойт.

VI. ДЕПУТАТТЫК ЭТИКА ЭРЕЖЕЛЕРИНИН САКТАЛЫШЫН КӨЗӨМӨЛДӨӨ ЖАНА ДЕПУТАТТЫН АЛАРДЫ БУЗГАНДЫГЫ ҮЧҮН ЖООПКЕРЧИЛИГИ

6.1. Айылдык кеңештин депутаттарынын иши жана этикасы боюнча маселелер боюнча комиссиянын (Этика боюнча комиссиянын) функциялары социалдык маселелер боюнча туруктуу комиссияга жүктөлөт, ал өз ыйгарым укуктарынын чегинде депутаттардын депутаттык этика эрежелерин сактоосуна, алардын коомдук ишмердүүлүгүнө байланыштуу маселелерди карайт, ошондой эле депутаттардын этикалык жүрүм-турумунун ченемдерине тиешелүү чыр-чатактуу кырдаалдарды алдын алуу жана чечүү боюнча чараларды көрөт.

6.2. Депутаттык этика эрежелерин бузуу жөнүндө маселе Комиссия тарабынан өз демилгеси боюнча же жергиликтүү кеңештин демилгеси боюнча каралышы мүмкүн.

6.3. Депутаттардын этиканы бузгандыгы тууралуу фактыны кароо үчүн Комиссияга айылдардын тургундары, мамлекеттик бийлик органдарынын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын кызмат адамдары, ишканалардын, уюмдардын жана коомдук бирикмелердин өкүлдөрү арыз менен кайрыла алышат.

6.4. Этиканы бузган деп айыпталган депутаттар Комиссияга документтик негизде жазылган каршы пикирин билдирүүгө жана оозеки түшүндүрмө берүүгө укуктуу.

6.5. Депутаттар негизсиз арыздардан өзүнүн ар-намысын, кадыр-баркын жана ишкердик беделин мыйзамга каршы келбеген ыкмалар менен коргоого укуктуу.

6.6. Депутаттар өзүнүн ар-намысын, кадыр-баркын жана ишкердик беделин коргоо үчүн мамлекеттик бийлик органдарына, Ынтымак айыл өкмөтүнө же сот органдарына кайрылган учурда, аткаруу органдарынын аппараты

депутатка анын ар-намысын коргоого көмөктөшөт жана зарыл болгон учурда анын кызыкчылыктарын сотто коргоого көмөктөшөт.

6.7. Депутаттын этика эрежелерин бузуусу жөнүндө маселени кароодо Комиссия депутаттын этика эрежелерин бузгандыгынын фактысы бар же жок экендиги жөнүндө чечим кабыл алат.

6.8. Депутаттык этика кодексинин бузулгандыгы жөнүндө маселе депутаттык этика боюнча комиссиянын сунушу боюнча гана каралат. Ынтымак айылдык кеңешинин жыйынында ушул эрежелерди бузган депутаттарга карата Ынтымак айылдык кеңешинин регламентине ылайык жоопкерчилик чаралары колдонулушу мүмкүн.

6.9. Ынтымак айылдык кеңешинде депутаттык этика кодексин бузган адамга карата төмөнкү чаралар колдонулушу мүмкүн: - депутаттын Ынтымак айылдык кеңешинин этика кодексине туура келбеген жүрүм-турумун токтотууну сунуштоо жана кечирим суроону талап кылуу. - депутаттын этика кодексин бузгандыгы жөнүндө шайлоо округунун шайлоочуларына социалдык тармактар аркылуу маалымат берүү.

6.9.1. Эгерде депутат ушул пунктта белгиленген эрежелерди одоно бузган учурда, комиссия депутаттык этиканы бузган депутатка карата чара көрүү маселесин Ынтымак айылдык кеңешинин сессиясына алып чыгат.

Ынтымак айылдык кеңеши депутаттын жоопкерчилиги жөнүндө маселени комиссиянын алдын ала кароосу жок чечет. Этика кодексинин одоно бузулгандыгы фактысын Ынтымак айылдык кеңеши аныктайт.

Ынтымак айылдык кеңешинин
жооптуу катчысы

Жылдызбек кызы Мериза